

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering
Att. Tina Holgaard Madsen og Anne Hedegaard

star@star.dk; thm@star.dk; aih@star.dk

**RÅDET FOR
SOCIALT
UDSATTE**

8. januar 2016

Høringssvar til udkast til forslag til lov om ændring af lov om aktiv socialpolitik og lov om individuel boligstøtte (Indførelse af et nyt kontanthjælpsloft, en 225 timers regel, fire ugers ferie til uddannelses- og kontanthjælpsmodtagere m.v.)

Rådet for Socialt Udsatte takker for høringen af ovenstående lovforslag.

Lovforslaget indeholder flere ændringer, som vil få store konsekvenser for nogle af samfundets socialt udsatte grupper, der har henholdsvis kontanthjælp, uddannelseshjælp, integrationsydelse og ungedydelse som forsørgelsesgrundlag.

For så vidt angår den del af lovforslaget, som omhandler et nyt kontanthjælpsloft, har Rådet følgende bemærkninger:

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at baggrunden for forslaget om at indføre et nyt kontanthjælpsloft er en målsætning om at øge incitamentet til at tage arbejde for personer på ovenfor nævnte overførselsindkomster. Det er således rationale, at flere kommer i arbejde, når der sættes loft over ydelsesniveauet - dvs. når der i praksis reduceres i særlig støtte til høje boligudgifter samt i den almindelige boligstøtte for de berørte grupper.

Det er en præmis, som Rådet for Socialt Udsatte generelt er kritisk overfor. Det er dokumenteret i flere sammenhænge (se blandt andet "Konsekvenser af at have de laveste sociale ydelser som forsørgelsesgrundlag" af Sociologisk Institut, Roskilde Universitet, CASA og Aalborg Universitet, 2009), at det er en illusion at tro, at økonomiske incitamenter er den afgørende faktor for, hvorvidt personer på kanten af eller langt fra arbejdsmarkedet kommer i arbejde. En hel række andre faktorer spiller ind, herunder ikke mindst den enkeltes livssituation, sociale problemer, helbredsproblemer mv. – men naturligvis også adgangen til jobs, som personer med fx sociale udfordringer rent faktisk kan løfte.

Det er Rådets opfattelse, at socialt udsatte på kanten af eller langt fra arbejdsmarkedet som oftest har et stort ønske om at kunne arbejde, men at det på det nærmeste er umuligt for socialt udsatte mennesker at få et job på dét arbejdsmarked, vi har i dag. Et loft over ydelserne vil ikke ændre på dette. Og utryghed om ens forsørgelsesgrundlag er desuden efter Rådets opfattelse ikke befordrende for, at socialt udsatte kommer på fode igen.

Det er Rådets vurdering, at lovforslagets vedtagelse i uændret form vil føre til udbredelse af fattigdom, der vil komme til udtryk ved, at mange af de omfattede familier og personer fx ikke kan ernære sig rimeligt, købe ordineret medicin, opretholde en bolig eller opretholde et

minimum af social kontakt med familie og venner. På den baggrund kan Rådet ikke anbefale vedtagelsen af loven.

Ud over at stille sig kritisk overfor den grundlæggende præmis bag forslaget om et nyt kontanthjælpsloft vil Rådet fremhæve det betænkelige i, at kontanthjælpsloftet i følge lovforslaget særligt vil ramme de berørte borgeres almindelige boligstøtte samt den særlige støtte til høje boligudgifter.

I forvejen er manglen på billige boliger i Danmark en faktor, som vanskeliggør mange socialt udsattes muligheder for at komme på fode igen. Antallet af boliger, som personer på lave overførselsindkomster kan betale, er faldet kraftigt i det seneste år. Rigsrevisionen berettede i 2014, at antallet af boliger til en husleje på 3.000,- kr. eller derunder er faldet med 55 procent siden 2007, og at dette er en medvirkende årsag til, at der siden 2009 er sket en markant stigning i antallet af hjemløse – herunder en fordobling i antallet af unge hjemløse på 18-24 år, jf. SFI's hjemløsetællinger. Boligstøtten samt den særlige støtte til høje boligudgifter er et helt afgørende redskab til at afhjælpe disse negative konsekvenser af manglen på billige boliger.

Regeringens forslag om et nyt kontanthjælpsloft vil således med stor sandsynlighed føre til et øget antal udsættelser og deraf følgende hjemløshed. Det har først og fremmest menneskelige omkostninger, men det har også samfundsmæssige omkostninger på sigt, når kommunerne og staten fx skal finansiere ophold på herberger eller lignende. Rådet for Socialt Udsatte mener derfor, at der bør indføres en pligt for kommunen til at tilvejebringe en billig bolig, som den enkelte borger på kontanthjælp eller ungedydelse kan betale, såfremt de pågældende som følge af det nye kontanthjælpsloft mister hele eller dele af deres boligstøtte eller særlige støtte til høje boligudgifter. Samtidig bør der gives de rette lovgivningsmæssige rammer for kommunerne, således at de er i stand til at tilvejebringe det nødvendige antal billige boliger. Tilbuddet om en bolig, der kan finansieres af kontanthjælpen under loftet, skal gives før, hjælpen reduceres i henhold til loftet.

Det bør sikres, at flytning til en billigere bolig kan rummes inden for gældende boligstøtteregler for familier med en indkomst under kontanthjælpsloftet eller efter reduktion som følge af 225-timers reglen. Det kan være vanskeligt at finde en bolig med en lavere husleje, der ikke overstiger halvdelen af husstandsindkomsten, hvorved den ikke automatisk er berettiget til boligsikring, jf. 15 i lov om individuel boligstøtte. Flytning til en billigere bolig skal også betragtes som en forbedring af boligforholdene og berettigede til kommunalt indskudslån.

Endelig er der en række problemer i forhold til kontanthjælpsmodtagere med handicap, som har behov for en handicapegnet bolig, og dermed ikke kan flytte til en billigere bolig. Det bør sikres, at kontanthjælpsmodtagere, der som følge af handicap eller særlige sociale problemer er visiteret til en bestemt bolig, generelt er undtaget fra kontanthjælpsloftet.

For så vidt angår den del af lovforslaget, som omhandler kravet om 225-timers arbejde, har Rådet følgende bemærkninger:

Det fremgår, at regeringen med lovforslaget vil indføre et krav om, at den enkelte modtager af de berørte overførselsindkomster skal have udført minimum 225 timers ordinært og ustøttet arbejde indenfor de seneste 12 måneder for at kunne modtage den fulde sats. Det fremgår dog også, at kravet blandt andet ikke er gældende for personer med en så begrænset arbejdsevne, at kommunen ud fra et konkret skøn vurderer, at de pågældende ikke på nuværende tidspunkt vil kunne arbejde på det ordinære arbejdsmarked.

Rådet for Socialt Udsatte bifalder ovenfor nævnte undtagelse, idet det ikke giver mening at stille krav om ordinær og ustøttet beskæftigelse for borgere, som er langt fra arbejdsmarkedet grundet fx komplekse sociale problemer mv. Rådet forslår dog, at undtagelsen specificeres, således at det fremgår af loven, at alle, som er visiteret *aktivitetsparate*, er omfattet af undtagelsen. Dette er efter Rådets vurdering det mest meningsfulde, idet denne gruppe borgere allerede én gang – jf. visitationen til at være aktivitetsparat – er vurderet til ikke at være uddannelses- eller arbejdsmarkedsparat. Det er således både unødigt bureaukratisk for myndigheden og utryghedsskabende for borgeren, hvis der skal foretages endnu en vurdering af borgerens uddannelses- eller arbejdsmarkedsparethed. Undtagelsen fra 225-timers kravet bør altså omfatte enhver, som er visiteret aktivitetsparat.

I forhold til de jobparate kontanthjælpsmodtagere kan det være relevant periodisk at sikre, at den enkelte reelt står til rådighed for arbejdsmarkedet. Den store udfordring for modtagerne er imidlertid fortsat at finde et job, hvor arbejdsgiveren rent faktisk vil ansætte modtageren med de specifikke kvalifikationer og udfordringer, personen har. Det bør være jobcentrets forpligtelse at anvise et konkret job, som opfylder kravene stillet i det skærpede rådighedskrav, og hvor arbejdsgiveren vil ansætte den pågældende for minimum 225 timer i ordinært ustøttet arbejde. Det ville gøre afprøvningen af rådigheden reel frem for det nuværende lovforslag, der er en afprøvning af om, der er efterspørgsel efter medarbejdere med den enkelte kontanthjælpsmodtagers kompetenceprofil.

Med venlig hilsen

Jann Sjørnsen